

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ 25^Η ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΒΥΤΙΝΑΣ ΚΑΙ Η «ΡΙΖΑ» ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 21

Αύγουστος 1821. Η επανάσταση βρίσκεται σε καλό δρόμο. Η Τριπολιτσά περισφίγγεται από τον Κολοκοτρώνη και φαίνεται ότι η κατάληψή της είναι θέμα χρόνου. Όλες οι προσπάθειες των Τούρκων να σπάσουν τον κλοιό αποτυγχάνουν και οι μάχες στο Βαλτέτσι, τα Βέρβαινα, το Λεβίδι είναι νικηφόρες για τους Έλληνες. Στη Ρούμελη η κάθοδος Τουρκικών στρατευμάτων εμποδίζεται και ο Ελληνικός στόλος έχει τις πρώτες επιτυχίες σε βάρος του Τουρκικού. Και εκεί που ο καθένας θα πίστευε ότι αυτές οι πρώτες επιτυχίες θα σφυρηλατούσαν πνεύμα ομόνοιας και συνεργασίας εμφανίζονται τα πρώτα σπέρματα διχόνοιας και σημειώνονται οι πρώτες συγκρούσεις μεταξύ πολιτικών και στρατιωτικών, μεταξύ κοτζαμπάσηδων και απλών αγωνιστών.

Δημήτριος Υψηλάντης

Οι πρώτες αντιθέσεις και διχογνωμίες εμφανίζονται με την έλευση του Μαυροκορδάτου στην Ελλάδα, ο οποίος ανταγωνίζεται τον Υψηλάντη και διεκδικεί για λογαριασμό του τη πολιτική οργάνωση της Ρούμελης, ενώ ενισχύει το κλίμα φιλοδοξιών, που καλλιεργείτο στους προύχοντες της Πελοποννήσου σε βάρος του Υψηλάντη και κατ'επέκταση του Κολοκοτρώνη. Στις πρώτες συζητήσεις για την εκπόνηση πολιτεύματος και τη διανομή των αξιωμάτων οι παλιοί κοτζαμπάσηδες θεώρησαν ότι τους ανήκε η εξουσία και οι στρατιωτικοί δεν έπρεπε να μετέχουν. Ο Υψηλάντης προσπάθησε να γεφυρώσει το χάσμα και ανέθεσε στον Παλαιών Πατρών Γερμανό να πλησιάσει όλα τα μέρη και να προσπαθήσει να βρει λύση. Αποφασίστηκε να συγκεντρωθούν όλοι στη Ζαράκοβα (σημερινό Μαίναλο στο δρόμο Αλωνίσταινας - Τρίπολης) και να συζητήσουν. Η συνέλευση αυτή ήταν επικίνδυνη, διότι ή θα γεφυρωνόταν το χάσμα μεταξύ Υψηλάντη και προκρίτων ή τα πράγματα θα οδηγούνταν σε ρήξη. Παρόλες τις προσπάθειες του Γερμανού η συνέλευση της Ζαράκοβας απέτυχε και ο κίνδυνος της σύγκρουσης απεφεύχθη την τελευταία στιγμή.

Ο Μαυροκορδάτος εκμεταλλεύτηκε τις αντιθέσεις και εξασφάλισε από τον Υψηλάντη την ανάθεση της διοίκησης της Στερεάς Ελλάδας σε αυτόν και το Νέγρη. Συγχρόνως επελέγη η Βυτίνα για συγκέντρωση όλων όσων ήσαν αντίθετοι προς τον Υψηλάντη. Η

Βυτίνα επελέγη, διότι είχε τη δυνατότητα φιλοξενίας και διαμονής όλων αυτών των «καλομαθημένων» Φαναριωτών, που ακολουθούσαν τον Μαυροκορδάτο και απέβλεπαν στη μελλοντική άσκηση της εξουσίας παραμερίζοντας τους αγωνιστές.

Η συγκέντρωση όλων αυτών των προσώπων στη Βυτίνα θεωρείται από τους μεγάλους ιστορικούς του αγώνα ως έναρξη της εμφύλιας σύγκρουσης, που έγινε αργότερα. Βέβαια όλα τα πρόσωπα, που συγκεντρώθηκαν στη Βυτίνα τον Αύγουστο του 1821 δεν διακρίνονταν από συμφεροντολογισμό αλλά ήταν θύματα ή λανθασμένης πληροφόρησης ή προσωπικών γνωριμιών. Ο Μαυροκορδάτος μετέβη στη Βυτίνα αργότερα (κατά τον Κόκκινο στις 22-8-1821), ενώ είχε συγκροτηθεί από τους φίλους του «μυστικό πολιτικό γραφείο» εκεί κατά τον ιστορικό Κόκκινο. Στη Βυτίνα τον Αύγουστο του 1821 βρέθηκαν σπουδαίες προσωπικότητες (ο Φωτάκος με το γνωστό ύφος του τους ονομάζει «σκυλολόι», αλλά είναι υπερβολικός ο χαρακτηρισμός). Εκτός από τους Φαναριώτες Νέγρη, Καρατζά και Κατακουζηνό παραβρέθηκαν ο επίσκοπος Ταλαντίου Νεόφυτος, ο Δρόσος Μανσόλας από τη Θεσσαλία, ο Ιωάννης Σκανδαλίδης από τη Μακεδονία, ο Ευστάθιος Δημητρίου από το Ξηρόμερο, ο Γ. Λέλης και ο Κ. Λογοθέτης από το Καρπενήσι ο Γρηγόριος Κωνσταντάς, ο Κ. Σακελίων, ο Κ. Γουβέλης (το αρχείο του οποίου παρέχει πολύτιμα στοιχεία για τη συνέλευση αυτή). Εδώ συντάσσεται το περίφημο έγγραφο, γνωστό ως «προκήρυξη της Βυτίνας», προς το Νέγρη, τον Καρατζά και το Μαυροκορδάτο, τους οποίους οι υπογράφωντες πρόκριτοι τους θεωρούν εκπροσώπους αρχής παραβλέποντας τον Υψηλάντη και τους άλλους και θεωρείται η πρώτη επίσημη πηγή, που αποδεικνύει τη διάσταση και την αρχή της αντίθεσης, ενώ η ανάμειξη των φιλόδοξων προσώπων όπως ο Καραντζάς και ο Νέγρης θα οδηγήσουν τα πράγματα στα θλιβερά γεγονότα του εμφυλίου του 1824.

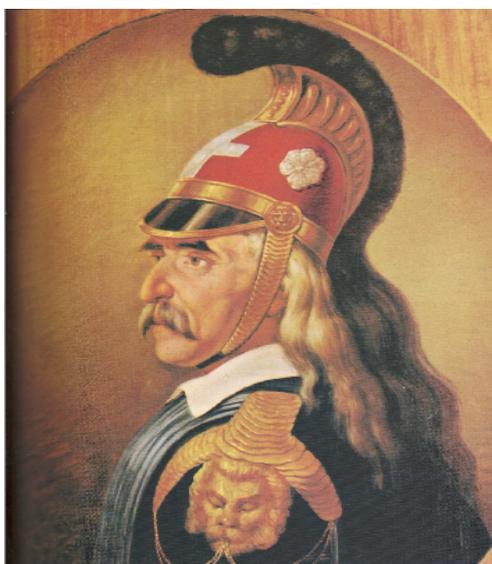
Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος

Η συνωμοτικότητα του Μαυροκορδάτου σε βάρος του Υψηλάντη φαίνεται από το ότι έβαλε και έστειλαν το έγγραφο - προκήρυξη, που συντάχθηκε από τους συγκεντρωθέντας στη Βυτίνα, ενώ αυτός συζητούσε μαζί του στα Τρίκορφα για τη πολιτική οργάνωση του αγώνα. Αποτελεί δε πλήγμα για το κύρος του Υψηλάντη, διότι το όνομα του δεν αναφέρεται στη προκήρυξη αλλά αντίθετα αναφέρεται ο Μαυροκορδάτος και οι φίλοι του.

Εδώ πρέπει να τονιστεί ότι κανένας Βυτιναίος πρόκριτος δεν βρέθηκε να υπογράψει τη διακήρυξη αυτή και παρόλο πολλοί Βυτιναίοι προύχοντες, που φιλοξενούσαν τους

συγκεντρωμένους, συνδέονταν μαζί τους, αρνήθηκαν κάθε συμμετοχή. Η Βυτίνα έμεινε πιστή στην ανάθεση της αρχιστρατηγίας από τον Κανέλλο Δεληγιάννη στον Κολοκοτρώνη, διακήρυξη, που είχε υπογράψει και ο Βυτιναίος Θεόδωρος Λιάρος ή Ροζής.

Η συνέλευση της Βυτίνας, όπως αναγράφεται σε όλα τα επίσημα συγγράμματα της Ελληνικής επανάστασης, είχε πολλαπλές επιπτώσεις στην εξέλιξη των γεγονότων. Με αυτή επισημοποιείται η πρώτη αμφισβήτηση στο πρόσωπο του Υψηλάντη, που θεωρείτο και ο αρχηγός της επανάστασης, και δημιουργείται ο πρώτος οργανωμένος πυρήνας σε βάρος του, ο οποίος αργότερα θα γίνει πανίσχυρος και θα οδηγήσει τα πράγματα σε σύγκρουση με το θλιβερό φαινόμενο του εμφυλίου και τη φυλάκιση του Κολοκοτρώνη. Εάν είχε προσέξει περισσότερο το περιεχόμενό της ο Υψηλάντης πιθανόν να απέτρεπε τις μελλοντικές δυσάρεστες εξελίξεις. Πιθανόν να μην αναγκαζόταν ο Κολοκοτρώνης να βρεθεί στο κέντρο των εμφυλίων συγκρούσεων, εάν στη προκήρυξη της Βυτίνας δινόταν η απαραίτητη προσοχή. Μπορεί όμως μια αγνή προσωπικότητα διαπνεόμενη από καθαρό πατριωτισμό, όπως ο Υψηλάντης, να μην μπορούσε να ανταγωνιστεί τον πανούργο Μαυροκορδάτο και προπαντός το Νέγη με το συνωμοτικό χαρακτήρα, που τους διέκρινε.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Η πλήρης ιστορική ανάλυση της «συνέλευσης της Βυτίνας», απαιτεί εκτεταμένη παρουσίαση, που ξεφεύγει από τα όρια του μικρού αυτού σημειώματος. Όμως το μέρος αυτό βρέθηκε πολλές φορές στο επίκεντρο πολιτικών ή στρατιωτικών εξελίξεων κατά τη διάρκεια του αγώνα της ανεξαρτησίας του 21 προσφέροντας άλλοτε τα παιδιά της, άλλοτε τη φιλοξενία της και άλλοτε τα πλούτη της και για το λόγο αυτό έχει εξέχουσα θέση σε όλα τα ιστορικά συγγράμματα του αγώνα του 21.

Παναγιώτης Παπαδέλος φιλόλογος